

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

20 Kasım 2012 Salı

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
GÖRÜŐME TUTANAKLARI

20 Kasım 2012 Salı

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Kadın İstihdamının Arttırılmasıyla İlgili Olarak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde yapılan çalışmalar, mevcut durum ve kadın konularında yürütülen projeler hakkında	1:16

İÇİNDEKİLER

		<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:16
Hayati YAZICI (Gümrük ve Ticaret Bakanı)	(Rize)	3:12, 13, 14:16
Binnaz TOPRAK	(İstanbul)	9
Öznur ÇALIK	(Malatya)	9
Hülya GÜVEN	(İzmir)	10
Sedef KÜÇÜK	(İstanbul)	11
Sebahat TUNCEL	(İstanbul)	12:14, 15

Açılma Saati: 15.12
Kapanma Saati: 16.15

20 Kasım 2012 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.12

BAŞKAN: Azize Sibel GÖNÜL (Kocaeli)

BAŞKAN VEKİLİ: Binnaz Toprak (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Öznur ÇALIK (Malatya)

SÖZCÜ: Tülay KAYNARCA (İstanbul)

KÂTİP: Mesut DEDEOĞLU (Kahramanmaraş)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanımız, değerli basın mensupları; öncelikle hepinize “Hoş geldiniz.” demek istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonumuzun 24’üncü Yasama Dönemi, Üçüncü Yasama Yılıının ve 4’üncü Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Değerli milletvekilleri, bugün Gümrük ve Ticaret Bakanımız Sayın Hayati Yazıcı’yı Bakanlığının karar alma mekanizmalarında kadın istihdamının artırılmasıyla ilgili olarak gerek Bakanlık bünyesinde gerek genel politikalarında yapmış olduğu çalışmalar, mevcut durum, kadın konularında yürüttüğü projeler ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonundan görüş alışverişinde bulunmak üzere davet etmiş bulunuyoruz, tekrar kendilerine “Hoş geldiniz.” diyorum.

Yine, ifade etmek istediğim bir konu var. Biliyorsunuz Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Elverişli Ortamın Teşvik Edilmesi Projesi kapsamında ortaklarımızdan birisi Birleşmiş Milletler Kadın ve Parlamentolararası Birliğin toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki çalışmalarından da biz Birleşmiş Milletler Kadın vasıtasıyla bu projede ortak çalışıyoruz. Bu çerçevede, Parlamentolararası Birlik, Birleşmiş Milletler Kadın ve Komisyon üyelerimizin katılacağı “Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Parlamento” üzerine bilgilendirme semineri, birlikte öz değerlendirme çalışmasını planladığımızı geçen hafta size duyurmuştuk.

Bununla ilgili bilgi notlarını aslında dağıttım programın hangi günler nerede olacağıyla ilgili. Bu seminer sayesinde Komisyonumuzun toplumsal cinsiyete duyarlı Parlamentonun genel özelliklerine ve standartlarına aşina olması hedeflenmektedir. Seminer, Komisyonumuzun Parlamentolararası Birliğin "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Parlamento" çalışmasından öğrenilen derslere

ilişkin bilgi sağlayacaktır. Yine, toplumsal cinsiyete duyarlı parlamentoya ilişkin standartlar ve diğer parlamentolardaki iyi örnekler hakkında tartışmalar yapılacaktır.

Bu konuyla ilgili altyapı çalışmasını tamamladık. Komisyon uzmanlarından programın diğer detay bilgilerini alabilirsiniz. 30 Kasım-2 Aralık tarihinde Abant'ta gerçekleştirilecek. Bununla ilgili katılımınızı en kısa sürede, özellikle yani bu hafta içinde ya da yarına kadar bize bildirirseniz, katılacak olan arkadaşlar katılımlarını bildirirlerse memnun olacağız.

Bu arada, bildiğiniz gibi yasama yılımızın içinde alt komisyon konuları belirlemiştik, kurulmasıyla ilgili karar almıştık. Alt komisyonlardan iki tanesi geçen hafta çalışmalarına başladı, ilk toplantılarını gerçekleştirdiler. Bu kapsamda, "Her Alandaki Kadın İstihdamının Artırılması ve Çözüm Önerileri" konulu At Komisyon Başkanlığına Tokat Milletvekili Sayın Dilek Yüksel, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Duyarlı Bütçeleme" konulu Alt Komisyon Başkanlığına da İstanbul Milletvekili Sayın Alev Dedegil seçilmiştir. Alt Komisyonlarımıza çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Değerli milletvekilleri, bakanlıklarımızdaki kadın istihdam oranları, kadınlara yönelik politikalar Komisyonumuzun öncelikleri arasında. Bu sebeple, sayın bakanlarımızdan ilk ağızdan bu durumun tespitini duymak ve bakanlıklarımızın bu konulara ağırlık vermelerini sağlamak ve bu alandaki konsantrasyonlarını, bu konulara yönelik yapmış oldukları çalışmaların artarak devam etmesini sağlamak amacıyla bakanlarımızı davet ediyoruz. Geçen haftalarda Kalkınma Bakanımız, ondan sonraki hafta da Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanımız katılmıştı, bugün de Gümrük ve Ticaret Bakanımız Sayın Yazıcı'yı ağırlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz gibi bölge toplantılarımızda... Özellikle Sayın Bakanım bilhassa sizin alanınızla ilgili arazide bölge toplantıları yaptık. Biz geçen yıl Komisyonun ilk döneminde, Türkiye'deki kalkınma bölgelerinde bölge toplantılarında çalıştık. Bu bölge toplantılarında özellikle kadınların eşitliğini sağlamak konusunda, geride olduğu, eşitsiz olduğu alanlarla ilgili tespitleri yapmaya, bunlarla ilgili Hükûmetin koyduğu politikaların hayata geçip geçmediğini, uygulamalarını görmeyi arzu ettik, tespit ettik. Bu farkındalığı yaratırken de arazide gördüğümüz en önemli konulardan bir tanesi kadın kooperatifleri konusu oldu. Bu konuyla ilgili özellikle birtakım pozitif ayrımcılıkların yapılması ve kolaylaştırıcı düzenlemelerin getirilmesini bizden özellikle istediler. Bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın da bir çalışması var, sizinle bu konuda zannedirim görüşecekler, bir randevu da talep ettiler ama biliyoruz ki kooperatiflerle ilgili çok önemli bir çalışma yaptınız, yeniden yapılanma sürecini geçenlerde kamuoyuna da tanıttınız ama bunların içerisinde kadın kooperatiflerinin, özellikle üyelik, noter, ticari sicile kayıt gider maliyetlerinin çok yüksek olması; burada bir şey yapılabilir mi konusu. Yatırım faaliyetleri için kredi desteklerinin bulunmaması durumu var; bu sağlanabilir mi? İşte, Birlik kurmak için belirlenen, kooperatiflerin birlik oluşturmayla ilgili, vergilerin kadın kooperatifleri için maliyetlerinin çok yüksek olması, yönetim organlarında görev yapan kadınların sigorta kapsamında olmaması, kooperatif işletimi ve muhasebe konularındaki bilgi eksikliği, bunlarla

ilgili teknik desteğin verilmesi gibi birçok alt başlık bize ulaştı. Bunları size iletmek istiyoruz. Bu konulardaki çalışmalar da hızlanabilirse, bu konuda destek sağlanabilirse Komisyon olarak biz de kendimizi çok iyi hissedeceğiz çünkü bu konuda çalışma başlatılacağını, bu konuya çalışacağımızı komisyon olarak da biz söz verdik gittiğimiz bölgelerde.

Şimdi, ben sözü çok fazla uzatmak istemiyorum Sayın Bakanım. Bu konularla ilgili söz sizde. Sözü Sayın Bakanım Sayın Yazıcı'ya bırakıyorum.

Buyurun efendim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Sürem ne kadar?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, siz sunumunuzu yapın, ondan sonra arkadaşlarımızın soru-cevap kısmı olacaktır. Yani dört, dört buçuk olabilir süre, ona göre...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Peki, ben o zaman çabuk bitirmeye çalışayım da sorular fazla olacak herhâlde, tartışma kısmı...

BAŞKAN - Yok, Sayın Bakanım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bir defa hepinizi muhabbetle selamlıyorum.

Tabii ki bu Komisyon son derece önemli bir komisyon. 2009 yılında, yanlış hatırlamıyorsam, kuruldu. O günden bu yana da önemli çalışmalara imza atıyorsunuz. Bu anlamda da Komisyonun değerli üyelerini tebrik ediyorum.

Bugünün konularına, somut konularına gelmeden önce Bakanlığımızda son derece önem verdiğimiz, özellikle esnaf, sanatkâr, tacir ve sanayicilerle bağlantılı tarihe bir gönderme yapmak istiyorum. Bizim tarihimiz her alanda derinlikli, özgün örneklerle dolu. Kadın istihdamıyla, özellikle kadının ekonomik, toplumsal, sosyal hayat içerisinde yer alışıyla alakalı da çok özgün uygulamalar var; eminim bunu hepiniz biliyorsunuz. Ben, tabii, Gümrük ve Ticaret Bakanı olduktan sonra bu konular üzerinde daha derinlemesine ve severek çalışmalarımızı sürdürüyoruz. O da şu: Anadolu kadınları gerçekten yüzlerce yıl önce, ta 1600'üncü yıllarda ekonomik ve sosyal hayatın içerisinde yer almışlar Bacıyan-ı Rum teşkilatıyla Ahilik içerisinde. Ahi Evran-ı Veli'nin eşi Fatma Hanım tarafından kurulmuş Bacıyan-ı Rum teşkilatı. Bunlara ilişkin uygulamaları, bunların faaliyetlerini, gerçekten, okudukça insan heyecanlanıyor. Her yıl bunların biz, biliyorsunuz, Ahiliğin kutlamasını yapıyoruz Kırşehir merkez olmak üzere. Seksen bir ilde kutlama komiteleri var ama maalesef o illerdeki kutlama komiteleri rutinin ötesine geçmiyor ve hedefimiz Kırşehir'de Ahiliği uluslararası boyutta kutlanır örnek yaşanmış bir uygulamayı bütün insanlıkla paylaşır hâle getirmek. Ne yapmışlar şimdi burada yani Bacıyan-ı Rum? Elbette ki Ahiliğin diğer alanına girecek değilim. Bacıyan-ı Rum Ahiliğin kadın kollarıdır. Ahilik teşkilatının kadın kolları ve tarihte, insanlık tarihinde kurulan ilk kadın teşkilatıdır,

kadın örgütlenmesidir. Bacıyan-ı Rum'un da bugünkü ismi Anadolu Kadınlar Birliği ismini taşır, bugüne çevirdiğimiz zaman.

Bu, önceleri Kayseri'de Ahi Evran tarafından kurulan, sanayi sitesinde işlenen derilerin artık yünlerini değerlendirmek için bir araya gelen kadınlar tarafından oluşturulmuş. Ahilerle birlikte eğitim görmüş ve siyasi, iktisadi, dinî birçok alanda Bacıyan-ı Rum teşkilatı faaliyet göstermiş. Kendilerine ait iş yerlerinde belirli bir disiplin ve iş ahlakıyla çalışan Bacıyan-ı Rum kadınlarının sosyal ve kültürel hayata oldukça büyük katkıları olmuş ve "Anadolu Kadınlar Birliği" diyeceğimiz Bacıyan-ı Rum, yetim, kimsesiz genç kızları himayesine almış. Onların eğitimlerinden, ev bark sahibi olmalarından kendilerini sorumlu tutmuş, bu alanda disiplinli çalışmalar sergilemişler. Kimsesi kalmayan ihtiyar kadınların bakımı, genç kızların evlendirilmesi gibi sosyal etkinliklerde bulunmuşlar, maddi sıkıntıda olanlara yardımcı olmuşlar. Yani hem ekonomik hem sosyal boyutu olan bir faaliyeti sürdürmüşler.

O dönemde, yine hepimizin bildiği gibi Ahiliğin ortaya çıkması Kayseri ve yöresidir. Kayseri'deki bir sanayi sitesinde kadınlara ait iş yerleri bulunuyordu. Ta 1600-1700'üncü yıllarda ve Bacıyan-ı Rum teşkilatına mensup kadınlar bu sanayi sitesinde el sanatları ve mesleklerini icra ediyorlardı. Yani bunları bilmeyenler, Türk kadınının, Türk toplumunun kadını eve hapsettiği, sosyal hayatın içine sokmadığı, dışladığı, böyle insani değerlerden biraz uzak, hoyratça bir tutum takınan bir erkekler hegemonyası olarak algılar; oysa öyle değil. Bu uygulama dünyada ilk örneklerden. Bu teşkilat, Anadolu kadınlarını askerlikten, kültür ve sanata kadar çeşitli alanlarda eğitmiştir. Böylece kadınların toplumsal hayatın her alanında yer almasını hatta öncü rol üstlenmelerine vesile olmuş. Örneğin 16'ncı yüzyılda Osmanlı Devleti döneminde çamaşırhane işleten kadınlar vardı. Yine, o dönemde Bursa'daki 387 ipek üretim tezgâhının 170'i kadınlara aitti. Seyyah İbn-i Battuta'nın birçok Türk yerleşim yerinde Türkmen kadınların toplum içindeki faaliyetlerini, iş hayatındaki başarılarını hayranlıkla anlattığını görmekteyiz. Yani aslında Anadolu kadınları ticarete gerçekten çok yatkın. Anadolu'da yüzlerce yıldır kadınların satış yaptığı pazarlar var. Hâlâ Anadolu'daki kadınların üretici ve satıcı olarak yer aldığı bu pazarlar ürünlerinin tazeliğiyle tercih edilir ve çok güzel bir geleneği de temsil ederler. Bugün de bunları özellikle Anadolu'da görmekte ve izlemekteyiz. Dolayısıyla bugün, kadınların iktisadi hayattaki yerini konuşurken toplumumuzun gündemine yeni giren bir konudan söz etmiyoruz, bir uygulamadan söz ediyoruz. Bizim toplumumuzda ve Anadolu topraklarında zaten var olan ama zaman içinde etkisi zayıflayan bir girişimcilikten bugün söz ediyoruz, siz de bunu gündem yapıyorsunuz.

Bunları ifade ettikten sonra günümüzü geldiğimizde, bugün Türkiye'de 2 milyon dolayında esnaf ve sanatkârimız var yani TESK dediğimiz çatı örgütünün altındaki odalarda üyelik kayıtları mevcut, esnaf siciline kaydını yaptırmış 2 milyon dolayında esnaf sanatkârimız var, 2 milyon 050. Bu sayının 191.997'si yani 192 bini kadın esnaf ve sanatkârımıza ait. Ayrıca, 90 binden fazla tüccar nitelikli, ticari boyuta sahip kadınıımız bulunmaktadır. Bu rakamları dikkate aldığımızda, kayıtlı

esnafların yaklaşık yüzde 10'luk kısmının ve gene kayıtlı tacirlerin ise yüzde 6,5'lik bölümünün kadın olduğunu göstermektedir.

İllere göre dağılıma baktığımızda, bu yüzde 10 rakamının üzerinde kalan yirmi dokuz ilimiz bulunuyor. Belki bu rakamları siz elde etmişsinizdir ama ben sizinle paylaşayım yine. Bunların içerisinde yüzde 17'lik kadın esnaf oranıyla Uşak birinci sırada yer almaktadır. Çok ilginç, ben 2010 Avrupa Kültür Başkenti Ajansının sorumluluğunu üstlenmişim Başbakan genelgesiyle. O dönemde bizim projelerimizden bir tanesi de İstanbul'un büyük camileri, "selatin camileri" olarak nitelenen camilerin ilk yapıldıkları yıllarda olduğu gibi halılarının Uşak halılarıyla döşenmesi geleneği vardı. Bunu bir projeye dönüştürdük ve ben ısrar ettim, bunu mutlaka Uşak'ta yaptırılmalı. Çünkü Uşak'ın bağlı ilçelerinde, merkezlerinde Uşak halısı dokumacılığı yapan atölye sahibi binlerce kadın girişimci var. Ama bunu başaramadık çeşitli faktörlerle yani halıcılık sanayisinde, ticaretinde farklı bakış açısı olanların birtakım girişimleriyle o projemiz akamete uğradı, birtakım bürokratik süreçler de devreye girdi yani cesaret edemedi oranın yerel yöneticileri; onu başaramadık ama oradan da biliyorum bir hayli kadın girişimci var.

Uşak'ı yüzde 16 ile Balıkesir, İzmit ve Yalova takip ediyor, daha sonra yüzde 15 ile Çanakkale, yüzde 14 ile Bolu, Muğla ve Tekirdağ izliyor. Ankara ve İstanbul ise Türkiye ortalamasını yansıtıyor yani yüzde 10. 15 ilimizde kadın esnaf oranının oranı yüzde 5'in altındadır. En az sayıda kadın esnaf bulunduran illerimize bakarsak, bu da maalesef Batman ve Siirt yüzde 1 ile bu konuda en geride kalan illerimiz. Ağrı, Bayburt, Bitlis, Erzincan, Muş, Şırnak'ta ise kadın esnaf oranı maalesef yüzde 2. Bingöl, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır ve Van'da yüzde 3'tür.

Kadın esnaflarımızın sayısının artması elbette ki hepimizin en büyük arzusu ve Hükümet olarak da bizim hedefimiz. Kültürümüzde kadın hayatın her alanında ve her kademesinde yer alıp ve öncü bireydir yani bunu bir defa kafalara yerleştirmemiz gerekiyor. Ancak ticari hayatta kadınlar için belki en zor olanı, sermayeye erişmek ve sermayeyi oluşturmaktır. İşte, bu konuda –sizin konuşmanızda sözünü ettiğiniz- kooperatifçilik bir yöntem olarak önümüze çıkıyor.

Şimdi, değerli üyeler, Değerli Başkan; gerçekten, kooperatifçilik hem sermayeye erişmekten yoksun hem de oluşmuş birtakım gelenekler dolayısıyla, kadınları bir araya toplayıp sermaye yapıları içerisinde ekonomik hayatta aktif unsurlar hâline getirmek son derece önemli. Belki tesadüf bu sene - bildiğiniz gibi- Birleşmiş Milletler 2012 yılını Dünya Kooperatifçilik Yılı ilan etti ve biz de bu çerçevede bir dizi etkinlik gerçekleştirdik. Dünyada örneği olmadığını söylediler, çıkana kadar da örneği yok diyeceğim.

İlk defa Türkiye, Kooperatifçilik Stratejisi Ve Eylem Planı'nı gerçekleştirdi. Ve bu Plan, proje çok katılımcı bir anlayışla gerçekleştirildi. Kooperatifler, onların çatı örgütleri, bu konuyla alakalı kamu kuruluşları... Kooperatifle alakalı üç bakanlık var. En yoğun olan bizim Bakanlığımız, bizde Kooperatifçilik Genel Müdürlüğümüz var. Yapı kooperatifleri açısından Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,

tarım kooperatifleri açısından da Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. Onların da katkıları oldu. Eylem Planı tartışıldı, tabii, benden önceki Bakan arkadaşım tarafından başlatılmış uzun süre bir çalışma süreci geçmiş ve sonra Yüksek Planlama Kurulundan da onay almak suretiyle 17 Ekim 2012 tarihli Resmî Gazete' de yayınlandı ve o günde lansmanını Başbakanımızın iştirakiyle gerçekleştirdik.

Kadın kooperatifçiliği ülkemizde 2000'li yılların başından itibaren gelişmeye başlamış. Bu kooperatiflerin ortaklarının yüzde 80 ile 100 kadından oluştuğu görülmektedir. Kadın girişimcilerin talepleri doğrultusunda elbette ki bunların kuruluşu gerçekleştirilmekte ve mevcut bugünkü duruma baktığımızda kadın girişimciler tarafından kuruluşu tamamlanan 126 kooperatif bulunuyor şu an itibarıyla. Bunların türlerine göre dağılımı ise şöyle: 74 kadın çevre kültür ve işletme kooperatifi, 36 tanesi tarımsal kalkınma kooperatifi, bunların 6 tanesi küçük sanat kooperatifi şeklindedir, 4 tanesi tüketim kooperatifi, 3 tanesi üretim ve pazarlama kooperatifi, 2 tanesi konut yapı kooperatifi, 1 tanesi ise yayıncılık kooperatifi.

Bunlara kimler ortak olabilir? Tip ana sözleşmeye göre, ortak olabilmek için Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ve medeni hakları kullanma ehliyetine sahip gerçek kişi kadın ya da kooperatifin amacına uygun faaliyet konusu bulunan kamu veya özel hukuk tüzel kişisi bu tür kooperatiflere ortak olabilmektedir. Bu açıdan baktığımızda, 18 yaşını doldurmuş medeni hakları kullanma yeterliliğine sahip kadınlar ile, belediyeler, il özel idareleri gibi tüzel kişilikler de kooperatiflere ortak olabilmektedirler.

Kadın kooperatiflerinin amaçlarına baktığımızda, kadın iş gücünün ekonomiye kazandırılması, kadınların sosyal ve kültürel faaliyetlerinin geliştirilmesi, korunması, desteklenmesi, gelişmiş bir çevrede yaşamalarına zemin hazırlanması, sağlıklı ve gelişmiş bir çevrede yaşamalarının sağlanması amacıyla kadın girişimciler tarafından başlatılan bu kooperatifler ortaklarına mesleki eğitim vererek el becerilerini geliştirmekte, ortaklarının mal ve hizmet üretimleri için gerekli girdi ve ekipmanları tedarik etmekte, ortaklarca üretilen mal ve hizmetlerin pazarlanmasını sağlamaktadırlar.

Kadın kooperatiflerinin çalışma alanları ise şöyle: El becerileri için eğitici kurslar düzenlemek, geleneksel gıda ürünlerinin üretimi ve pazarlanması, lokantacılık, özürü eğitimi ve bakımı, okul öncesi eğitim, kadınların el emeği ile ürettikleri giyim, hediyelik eşya gibi ürünlerin pazarlanması alanlarında yoğunluklu olarak faaliyet göstermektedirler.

Ayrıca, ana sözleşmelerinde belirtilen faaliyet konularında da çalışabilmektedirler. Bunlar da ortakları için okuma yazma, bilgisayar, girişimcilik, mahalle anneliği, çevre düzenlemesi, sağlık ve kadının insan hakları gibi yaşam kalitesini iyileştirmek, çeşitli eğitim programları düzenlemek. Ortaklarına ekonomik, sosyal, kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere diğer kurum ve kuruluşlardan verilecek kredilerde aracılık yapmak. Ortaklarının faaliyetlerinin tanıtımı, sergilenmesi pazarlanması amacıyla yurt içi ve yurt dışında fuar, şenlik, sergi, kermes ve benzeri etkinlikler düzenlemek, bu şekildeki etkinliklere katılıp, ortaklarının katılmasına aracılık etmek. Ortaklar ve yakınları arasında

sosyal etkileşimi artırmak, dayanışma ruhunu geliştirmek amacıyla sosyal, kültürel nitelikli toplantı, tiyatro, doğa ve kültür gezileri, söyleşi, konferans, kutlama, tören gibi faaliyetleri düzenlemek. Kültürel gelişim amacıyla kütüphane, okuma odası, sanat galerisi, spor ve tiyatro faaliyetleri için üniteler kurmak ve işletmek.

Bakanlığımız kayıtlarına göre 232 Turizm Geliştirme Kooperatifinden bazıları da kadın girişimcilerimiz tarafından kurulan kooperatiflerdir. Bunlar, kadınların iş hayatına katılması ve kadın emeğinin değerlendirilmesi amacıyla çalışmaktadırlar.

Değerli Başkan, değerli üyeler; demin de ifade ettiğim gibi Birleşmiş Milletlerin Dünya Kooperatif Yılı dolayısıyla, bu sene çıkartıp ve uygulamaya koyduğumuz kooperatifçilik Strateji Belgesi ve Eylem Planı'nın hedefleri de kısaca şöyledir: Tüketiciler, dezavantajlı gruplar, tarım üreticileri, esnaf ve sanatkârlar, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler başta olmak üzere toplum kesimleri ve sektörler için refah ve üretim düzeyini artırarak, ekonomik kalkınmaya katkı sağlamak ve kooperatifçilik şeklindeki örgütlenmenin farkındalığını artırmak.

Bugün biliyorsunuz, toplumumuzda kooperatif girişimlerine yönelik bir olumsuz imaj var. Bu da genelde kooperatiflerin 1163 sayılı Yasaya göre kâr amacı gütmeyen bir yapılar olarak nitelendirilmesinden kaynaklanıyor yani ortak olanlar belirlenmiş katkı paylarını belirler, yönetim kurulu var, denetim var. Bunların başarısızlığa uğraması hâlinde toplumdaki algı kooperatiflerle bir yere varılamayacağı yönünde maalesef oluştu. Bu strateji belgesiyle de bunu ortadan kaldırmayı hedefliyoruz. Bunu ortadan kaldırmak için araçlarından bir tanesi de kooperatif yapılarını güçlü hâle getirmek, denetimlerini, faaliyetlerini şeffaflaştırmak. Yani bir yerde şeffaflık yoksa, açıklık yoksa orada mutlaka insanların spekülasyona yol açacak argümanlar bulmasına sebep oluruz. Bu belgeyle ve eylem planıyla bunları ortadan kaldırmayı hedefliyoruz.

Gene, bu belge kapsamında KOOP-DES dediğimiz Kooperatiflerin Desteklenmesi Projesi ismi altında, kooperatiflerimizi desteklemek amacıyla bu sene -yanlış hatırlıyorsa- 5 milyon veya 10 milyon dolayında bir ödenek koydurabildik çünkü bu Eylem Planı 17 Ekim'de yayınlandı, yürürlüğe girdi. İnşallah, ilerideki yıllarda bunların artışını sağlayacağız.

Ayrıca, gene tabii, şeylerle doğrudan bağlantılı olmasa bile onun içerisinde yer alıyor. Biz, biliyorsunuz kooperatiflere bir üst çatı örgütü vasıtasıyla Halk Bankasından çok önemli miktarda uygun koşullarda kredi kullanıyoruz. Bu kredinin miktarı sınırlı, bu sene sonunda -totalini ifade ediyorum- 6,5 milyar TL'e ulaşacak. Bunların aşağı yukarı yüzde 50'si sübvansede ediliyor, faiz miktarının. Halk Bankasının tahsil ettiği bu krediler için faizin yüzde 50'sini Hazine karşılıyor. Bununla ilgili de 2012 bütçesinde konulmuş olan 285 milyon TL'lik ödeneği daha da artırdık, bir 100 milyon daha ilave ettik, 385 milyona ulaştı, yıl sonuna kadar bu kredi miktarı kullanılmış olacak, önümüzdeki yılda aynı destek amaçlı yine bütçeye ödenek konmuş bulunuyor. Elbette ki...

BAŞKAN – Burada kadın kooperatifleri için ayrı bir şey var mı Sayın Bakanım? yani tam üzerinde...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bu bütün kooperatifler için bir ayırım yapmadan... Kadınların kooperatifleri, erkeklerin kooperatifleri veya işte, üretim kooperatifi, tüketim kooperatifi ayırımı yapmadan uygulamaya koyduğumuz bir proje.

Hemen, burada şunu ifade edeyim, tekrar bir daha oraya dönmek için, sizin de konuşmanız da ifade ettiğiniz gibi: Kadın kooperatifçiliğiyle alakalı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız da ilgileniyor, onların da gündeminde. Bakan Fatma Hanım'la da görüştük, daha doğrusu yapılan çalışmalar bizim Bakanlığımızla birlikte yürütüldü, uygun bir zamanda sanırım yakında yaparız, o konuyu özel olarak bir programda görüşeceğiz. Neler yapabiliriz? Sizin demin dile getirdiğiniz o tür desteklerin yani bu kooperatiflerin biraz daha pozitif ayrımcılığa tabi tutamayacağımız açısından o tür talepleri de birlikte değerlendireceğiz.

Tabii, atlayarak geçiyorum zaman tasarrufu açısından. Bir de gene hepiniz biliyorsunuz ki Türkiye'de sanayi odaları, ticaret odaları, esnaf, sanatkâr odaları, kooperatif birlikleri, deniz ticaret odaları, bütün bu yapılar yani ekonomik hayatın aktörlerinin oluşturduğu odalar ve onların çatı örgütleri Bakanlığımızın görev alanında. Dolayısıyla, bu açıdan bu kurumları da irdelediğimizde bana göre de son derece önemli bir çalışmayı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yürütüyor. O da Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde Kadın Girişimciler Kurulu ve illerde ise İl Kadın Girişimciler Kurulları oluşturulmuştur. Yani bunlar gerçekten, şu ana kadar 79 ilde İl Kadın Girişimciler Kurulları oluşturulmuş, çalışmaları sürdürülüyor ve bu kurullarda görev yapan yaklaşık 5 bin kadın girişimci faaliyetini sürdürmektedir. 2013 yılının ilk altı ayı içerisinde İl Kadın Girişimciler Kurullarının 81 ilde, tamamında gerçekleştirileceği ve buralarda faaliyet gösteren kadın sayısının da 10.500 seviyesine çıkarılacağı hedeflenmiş bulunuyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin Kadın Girişimciler Kurulunun hayata geçirilmesi kadınlarda oda, borsa seçimleri konusunda önemli ölçüde bir farkındalık oluşturuyor.

Şimdi, önümüzdeki süreçte de odaların seçimleri var, Şubat ayında başlayacak, bir ay Sanayi ve Ticaret Odası seçimleri ve Mayıs ayında da TOBB Genel Kurulu yapılacak. Bu yapılar içerisinde, maalesef, kadın sayısı az. E, niye az? O alanın dışında işte, bu yapılar kadını daha çok bu alanda farkındalık oluşturmasına vesile oluyor ve inşallah bundan sonraki ticaret sanayi odaları bünyesinde kadın yöneticilerin daha da çoğalacağını ümit ediyoruz, onu hedefliyoruz.

Bugün itibarıyla baktığımızda oda, borsa seçimlerinde 2 tane kadın yönetim kurulu başkanı, 2 kadın meclis başkanı, 5 kadın yönetim kurulu başkan yardımcısı 5 kadın da meclis başkan yardımcısı seçilmişlerdir. Yani bu 360 oda, borsa olan bir Türkiye'de fevkalade utanılacak bir durum. İnşallah bu tür yapılar tabii ki, bu Komisyon da bu konuda önemli işlev göreceğine inanıyorum, bunları artıracak diye düşünüyorum.

Efendim, TESK'in önemli bir çalışması var. TESK biliyorsunuz, Türkiye Esnaf Sanatkarlar Konfederasyonu ve bu Federasyon tarafından Kadın Girişimciliğini Destekleme Projesi ismiyle kadınlara girişimci olarak iş hayatında ve ekonomik kalkınmada daha aktif rol almalarını destek üzere kurulmuş bir girişimcilik. Projeye sürdürülebilir bir Kadın Girişimciliği Destekleme Merkez Modeli geliştirilmiştir. Hâlen çalışmalarına devam eden bu merkezler girişimcilik konusunda kadınlara danışmanlık hizmeti vermektedir. Merkezlerin illerde daha aktif hale getirilmesi geleceğe yönelik hedefler arasındadır. TESK bünyesinde de illerde kadın esnaf ve sanatkarlarımıza yönelik olarak kadın kurulları oluşturulmuştur. Bu kurulların da daha aktif olması için çalışmaları TESK sürdürmektedir.

Ayrıca, yine TESK kadın girişimciliğinin profilinin çıkarılması amacıyla bir araştırma yürütüyor. Herhâlde bu yıl sonuna kadar bu da tamamlanacak elimizde önemli bir veri olacaktır.

Son olarak, Bakanlığımızdaki kadın durumuna gelince: Gümrük ve Ticaret Bakanlığında bugün itibarıyla dolu kadromuz 11.642. Bu kadronun 8.796'sı erkek, yüzde 75,55; 2.846'sı bayan, bunun da oranı yüzde 24,45 ediyor. Üst düzey yöneticilerimizde bu oran yüzde 10 dolayında ama bir şeyi övünçle söyleyeyim size: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı uzmanlarını değerlendirdiğimizde Bakanlık bünyesindeki uzmanların yarıdan fazlası, yüzde 51'i bayan. Yani Gümrük ve Ticaret Bakanlığını çok yakın bir gelecekte bayanlar yönetecek. Uzmanlarımızın yüzde 51'i...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yönetici sadece yüzde 10.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Biz ama uzmanları da yönetici yapıyoruz. Yani bu uzmanlar yönetici olacaklar.

BAŞKAN – Yetiştiriyor yani yüzde 51'lik oran iyi.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yine Bakanlığımızla ilgili Rekabet Kurumunda –bağlı kuruluşlardan bir tanesi Rekabet Kurumu- orada ise çalışanların, Rekabet Kurumu kadrosunda görevli kamu görevlilerinin yüzde 47'si bayan. Kadınların kamu alanında yer alma oranlarıyla dünyanın önde gelen ülkelerinden biriyiz aynı zamanda ama. Genel olarak baktığımızda Türkiye üst düzey yöneticiler bakımında da oldukça iyi durumda. Yani böyle hiç...

ÖZNUR ÇALIK (Malatya) – Sayın Bakanım, bir yanışınız var. Özel sektörü kastediyorsunuz değil mi?

BAŞKAN – Evet, özel sektör olması lazım.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Evet, hepsi yani illa kamu...

Şimdi, bir veri paylaşayım –mutlaka görmüşsünüzdür bunu- Dünya Ekonomik Forumu 2010 Raporunda iş dünyasındaki üst düzey yönetici konumundaki kadın oranı açısından Türkiye dünyada 2'nci sırada yer alıyor. Ve bu alanda dünya ortalamasında yüzde 5 iken, ülkemizde bu oran –demin de ifade ettiğim- yüzde 12'dir. Kadınların toplumsal, ekonomik, siyasal konumlarını güçlendirmek için tüm

tarafınca gerçekleştirilecek yoğun çalışmalara elbette ki ihtiyaç var. Biz de bu çalışmalarımızı paydaşlarla birlikte sürdürüyoruz.

Gerçekten, Türkiye özellikle son yıllarda hem kamu kesimi hem özel sektör hem sivil toplum kuruluşu dediğimiz dernek ve vakıflarla birlikte kadınları toplumsal, ekonomik, sosyal hayatın içerisinde daha aktif, daha nde bulunuyor olmalarını veyahut da böyle bir pozisyona gelme noktasında ortaya irade koymalarını memnuniyetle Türkiye'nin geleceği açısından da önemli bir kazanım olarak görüyoruz. Ben burada noktlayayım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederiz.

Soru sormak isteyen arkadaşlarımız olacaktır.

Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz.

Sayın Hülya Güven...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanımız, teşekkür ederiz verdiğiniz bilgiler için. Yalnız, ben kaçırmış olabilirim geç kaldığım için, bir Şeyi daha vurgulamak istiyorum: Bu kooperatif kurulması kadınların, kooperatif kurmasıyla ilgili olarak henüz çalışma aşamasında mı yoksa mevzuat hazırlandı işte, "Desteklenmesi için sözleşme hazırlandı." dediniz. Bu sözleşmelerde bütün kooperatiflerle eşit mi yoksa kadınlara bir ayrıcalık var mı, bir pozitif ayrımcılık var mı?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANİ HAYATİ YAZICI (Rize) – Bir ayrıcalık yok. Mevcut 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre kadın kooperatifleri takdim ettim -belki siz dinleyememiş olabilirsiniz- kooperatifler kuruluyor, bunların sayısı da 123 bugün itibarıyla, 123 dolayında onların hangi alanlarda kurulup faaliyet gösterdiklerini de ben paylaştım. Zaten, bu kadın kooperatiflerinin pozitif ayrımcılığa tabi tutulması yönünde talepler var hem sizin Komisyonunuzdan var hem Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından var. Onları önümüzdeki günlerde konuşacağız, tartışacağız. Tabii, bunun mali boyutu var, işte, noter harçlarından muaf olması vesaire gibi işte, tescilinin harçsız olması gibi birtakım talepler var yani onları oturup konuşacağız. Yani onlar ikincil düzenlemeyle gerçekleşti mi bilemiyorum, o tartışmada bunları göreceğiz. Ona göre bir yol haritası belirleyeceğiz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Henüz bir Şeyi yok.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANİ HAYATİ YAZICI (Rize) – Şu anda kooperatif var. Faaliyette bulunan 123 kooperatif...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Kadın kooperatifi mi?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANİ HAYATİ YAZICI (Rize) – Hatta bir tanesi Turhal' da... Turhal' a da gideceğim, sırf onun için gideceğim. Turhal' da bir kadın kooperatifi var.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANİ HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Küçük...

Buyurun.

SEDEF KÜÇÜK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, tesadüfen dünkü Hürriyette Melis Alphan'ın bir yazısı yayınlandı. Yazıda 2010'da "Kadın İstihdamının Artırılması Ve Fırsat Eşitliğinin Sağlanması" konulu bir genelgeden bahsediliyor. KEİG Kadın Emeği ve İstihdamı Girişimi birçok ilde bir araştırma yaptı. "Tablo iç açmıyor." deniyor, genelge uygulanmıyor, her şey projeye bağlı yürüyor, projelerin birbiriyle bağlantısı yok, çok az kadına geliyor. AB'ye uyum yükümlülüklerinden dolayı durmadan belgeler üretilip işlevsiz komisyonlar kuruluyor. İş kişisel inisiyatiflere kalmış, bir ilde diyelim vali kadınların çalışması gerektiğine inanıyorsa ivme var. Başka bir ilde "O vali aynı zihniyette değilse işlevselliği yok." deniliyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Hakikaten, değerli bulduğum bu söz konusu genelgeye uyulmaması konusunda neler yapılabilir?

Çok teşekkür ediyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani söylediğim yani o zatın yazdıkları doğruysa siz onu aktarın. Bu üzüntü verici bir şey, doğruysa ama öyle değil. Yani bir genelge çıkarıldı. Bir defa şunu söyleyeyim: Biz, iş olsun diye hiçbir icraat yapmayız yani görüntüyü kurtaralım, iş olsun yapmayız. İnanmadığımız hiçbir düzenlemeyi yapmayız, bir düzenleme yapmışsak, bir kanun çıkarmışsak, ikincil düzenlememiz yönetmelik, tüzük varsa ya da genelge şeklinde ise mutlaka bunu önemsiyoruz, o alanı düzenlemek istiyoruz. Doğrudur, yasa da olsa, genelge de olsa, tüzük de olsa onun icrası önemlidir. Onun icraatını kim yapacak? Bireyler yapacak, bizler yapacağız. Onu kavrayan olabilir, kavrayamayan olabilir, onu ülke için yararlı gören olabilir, görmeyen olabilir, ayak sürten olabilir, ileri taşıyan olabilir. Yani hep birlikte...

BAŞKAN – Biz, bu alan çalışmasını aslında bu sebeple yaptık, uygulamada hayat bulup bulamadığını görebilmek adına saha çalışması yaptık Komisyon olarak. Dedik ki: "Bu genelgelerin hayata geçip geçmediğini uygulayabiliyor musunuz? Hani, bir ildeki vali duyarlıysa bu iş oluyor, değilse duyarsız... Eğer değilse orada duyarlı olmasını sağlamaya çalıştık, onun için alan çalışmaları bizim için kıymetliydi Komisyonun yapmış olduğu bu bölge toplantıları o açıdan çok değerlidir diye düşünüyoruz. Bunu siz de gittiğiniz her bölgede takipçisi olursanız bize de çok büyük mutluluk olur.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bakın, ben şimdi illere gidiyorum. Ziyaret ettiğim yerler arasında hani, siyasetçiyim tabii ki, il başkanlığımı ziyaret ederim, bir programa koyarım ama valilik vardır, ticaret odası, sanayi odası vardır, esnaf odası vardır. Ben orada oda yönetimlerinde bayan gördüğümde onlarla ayrıca ilgileniyorum, tek misin? Niye yoksun veya yoksa niye yok aranızda hep böyle erkeksiniz falan bunları hep soruyorum, sorguluyorum. Ya, mesela, Bolu'da gittim, Bolu'da da oda yönetiminde bir tane bayan var, hoşuma gitti orada. Ama birçok yerde yok, demin de onun örneklerini verdim yani hem TOBB bünyesinde hem TESK bünyesinde kadınlarla ilgili

bu yapıların oluşturulması, kadınlarımızın bu tür çatılar altında yönetici pozisyonunu üstlenmeleri noktasında elbette ki farkındalık oluşturacak, daha fazla yer alacaklar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Tuncel.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tabii, ben öncelikle Sayın Bakanımıza teşekkür ediyorum verdikleri bilgiden dolayı ama genel olarak yaşanan sorun bence kadın-erkek eşitlik meselesinde. Buna nasıl bakıyoruz? Toplumsal algı olarak nasıl bakıyoruz? O yüzden, belki, birçok yasalar, yönetmelikler çıkarıyoruz. Uygulamada çok ciddi sorunlar var çünkü uygulayıcılar kadın-erkek eşitliğine inanmıyor, inanmadıkları için de işine geldiği gibi kullanıyor. Bu ciddi bir sorun diye düşünüyorum ve asıl neden de bu aslında toplumda diyelim ki kadın-erkek eşitliğinin olmaması, bu konuda ciddi anlamda ilerleme olmamasının nedeni bu.

İkincisi, sunularınızda da –başta kaçırmış olabilirim, ben de biraz geciktim ama- dilde de şöyle bir şey var, genel olarak sunumlarda: Fırsat eşitliği. Genel olarak hani toplumda yaşanan olanaklarda kadınlar ve erkekler bu fırsatlardan eşit faydalıyor mu gibi bir yaklaşım oluyor. Bu bir problem zaten. Hani fırsatlardan, eşit değiliz ki fırsatlardan da eşit faydalanalım. Dolayısıyla öncelikli olan şey kadın-erkek eşitliği olması gerekiyor. Bu dilimize de yansıyor. Eleştirmek açısından söylemiyorum ama Sayın Bakanımızın mesela “bayan” diye ifade etmesinin Komisyon açısından... Mesela kadınlar “kadın” denmesini tercih ediyor.

Dilimiz, yaklaşımımızı yaparken hep bunlarla karşılaşıyoruz. Bu bir süreç. Tabii, örneğin burada Sayın Bakan bu sunuları yaptı. Bazı görüşlerimiz de ifade edildi. Bunlar ne kadar kendi komisyonunuzda ya da çalışma alanınıza yansıtacak, bence o önemli.

Üçüncüsü, sizin belirttiğiniz bir nokta var. Mesela daha çok uzmanlarda kadınlar var. Hep kadınlar mutfakta zaten. Bir türlü biz bu mutfaktan çıkartamadık. Her şeyin mutfağında kadınlar çalışıyor. Dolayısıyla aslında kadınları o mutfakta ürettiklerini yönetir hâle getirebilmek yine bu eşitlik meselesiyle alakalı. Biz biliyoruz ki iktidar alanlarına girdikçe kadınlar hep aşağı bastırılıyor. Ne kadar yetenekli olurlarsa da erkeklerle aralarındaki bu defa nitelik farklılıkları çok fazla oluyor. Bu ciddi bir sorun.

Bunu belirttikten sonra bir soru sormak istiyorum. Şimdi, siz dediniz: “Özellikle kooperatiflere ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ortak çalışıyoruz.” diye. Birincisi, nasıl bu eş güdüm? Yani düzenli toplantılar olarak bunlar üzerinden bir şey mi yapıyorsunuz, yoksa, mesela diyelim ki bir iş üzerinden hangi alana giriyorsa o konuda bilgi mi alınıyor, yoksa ortak bir strateji yani ortak toplantılar yapılarak mı belirleniyor bu alanlara ilişkin?

İkincisi de, Kadın ve Aile... Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla –kadın bakanlığımız yok ne yazık ki- çalışmanız nasıl? Bunu merak ettim.

Son bir şey de, kooperatifler meselesine bakınca da kadın kooperatifleri var mı diye soruyoruz. Mesele o değil, yani mevcut olan kooperatiflerde de kadınlar adına ne kadar şey üretiliyor? Kadınlar ne kadar yönetimde yer alıyor? Mesele sadece kadın kooperatifinin kurulması meselesi değil. Biz de mesela çoğu zaman böyle bir algı... Mesela kooperatifler ve kadın denildiğinde hemen akla kadın kooperatifleri geliyor. Oysa mevcut olan kooperatifler gerçekten kadınlar lehine, kadınların yaşamını kolaylaştıracak ya da kadınların toplumsal yaşamda hem yaşam refahını yükseltecek hem diyelim ki daha çok sosyalleşmesini sağlayacak, kadınların birey olarak toplumda daha görünür olmasını sağlayacak ne kadar işler yapıyorlar meselesi de bence sorun. O açıdan, mesele sadece kadın kooperatiflerinin kurulması değil, mevcut kooperatiflerin bu noktada bir analizin yapılması da önemli. Yapılıyor mu, bilmiyorum ama bunu da öneriyorum. Bu kooperatiflerin hem yöneticiler açısından kadınların olması hem de kadınlar adına neler yapılıyor?

Son söz, şu çok önemli: Mesela biz kendi siyasi partimizden, BDP' de en çok yüzde 40 kadın kotası, eş başkanlık falan sistemi olduğunda da şunu gördük ki, kadınlar yoksa kadınlar adına kararlar alınmıyor yani. Muhtemelen diğer partilerin de böyle deneyimleri vardır. Bulduğumuz alanda eğer kadınlar yoksa kadınlar çoğu zaman yok sayılıyor, görünmezden geliniyor. Bunun da ben önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Peki, ben teşekkür ediyorum.

Tabii, konuşurken kullanılan kavramlar... Yani bir dil toplantısı değil, bir kavram tartışması da yapmıyoruz. Ben, onun için "kadın" sözünü kullanırken ben belki daha kibar daha olur diye onu kullandım.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Genel olarak Bakanım. Erkekler hep öyle kullanıyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bana göre de "kadın" doğru. Doğru söylüyorsunuz, ona bir itirazım yok. Ama insan bir şeyi ifade ederken amacı dışında bir şey de söyleyebilir.

Mesela sizin konuşmanızda şöyle bir şey geçti: Sosyalleşmesini sağlamak. Çok yanlış buluyorum. Kadının sosyalleşmesini sağlamak... Ben de bunu çok yanlış buluyorum. Ama siz bu anlamda, benim şu anda algıladığım anlamda da ifade etmediniz siz, öyle düşünüyorum. Kadını sosyalleştirmek çok yanlış bir şey yani. Ama o anlamda siz söylemediniz. Ama bağlamından kopartıldığı zaman bu çok kabul edilebilir bir ifade değil gibi geliyor bana, ben öyle düşünüyorum. Sizin için farklı. Amacınız dışında bir şey söylediniz.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Özür dilerim ama Sayın Bakanım, karşılıklı tartışmaya girmek istemem tabii ki. Ben aynı zamanda feminist bir milletvekiliyim. Kendimi öyle ifade ediyorum. Sanırım bu Parlamentoda da kendisini feminist ifade eden var mı, bilmiyorum. Ve feminist politika,

yıllarca bu konuda, dil konusunda çok mücadele etti. Yani o açıdan bunu sadece şey için değil, bunu burada birçok erkek arkadaş var, basından arkadaşlarımız var. Her toplantıda, biz kendi toplantılarımızda da yapıyoruz, mutlaka bunun bir düzeltilmesi. Bu algı meselesi. Sadece bir kelimeyle bu iş düzelmeyecek ama yine de “kadın” diye kullanmak en azından bir başlangıç açısından, bu bir dil bilgisi meselesi değil, bir zihniyetle alakalı bir şey. Diğer meseleleri konuşunuz. O açıdan çok özür diliyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Şimdi sorduğunuz sorulardan bir tanesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığıyla ortak çalışmalar yapıyoruz demedim. Yani öyle anlaşılırdıysa onu düzelteyim. Biz Kooperatifçilik Stratejisi ve Eylem Planı'nı hazırlarken bu bakanlıkların da paydaş olarak çalışma destekleri alındı. Çünkü yapı kooperatifleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla alakalı, tarım kooperatifleri Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığıyla alakalı. Ama devletin yönetim şeması içerisinde Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünü bünyesinde bulunduran tek bakanlık Gümrük Ticaret Bakanlığı. Yani bizim 9 tane genel müdürlüğümüzden bir tanesi Kooperatifçilik Genel Müdürlüğüdür. Daha önce de yoktu. Bu 2011 yılında çıkarttığımız yetki kanunu çerçevesinde bakanlıkları yapılandırırken bu genel müdürlük oluşturuldu. Ondan önce Teşkilatlanma Genel Müdürlüğü diye veya daire başkanlığı diye Sanayi ve Ticaret Bakanlığının bünyesinde bir birim vardı ama yeni yapılandırmada Kooperatif Genel Müdürlüğü oldu.

Dolayısıyla inşaat kooperatifi de olsa, yapı kooperatifi de olsa, tarım kooperatifi de olsa onların denetimleri vesairesini hep biz yaparız, bizdeki denetim elemanları yapar. Dolayısıyla o Strateji Belgesi'nin hazırlanma noktasında ortak çalışmamız oldu. Onun dışındaki çalışmaları, biz sözünü ettiğimiz bakanlıklarla birlikte yürüttük. Orada bitti o çalışmamız ama ileriki yıllarda kooperatifçilik alanında yeniden bir araya gelmemizi gerektiren durumlar olursa geliriz konuşuruz.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla ilgili alana gelince, sorunuza gelince, tabii ki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı baktığımız zaman alanı geniş, her alanla ilgili bir bakanlık gibi gözüküyor aile, sosyal politika falan deyince. Dolayısıyla oradaki kadınlar da önde gözüküyor, onların kooperatif şeklinde örgütlenerek ekonomik sosyal hayatın içerisinde daha etkin bir konuma gelmeleri yönündeki girişimlerine orası da destek veriyor. Dolayısıyla istiyor ki, sorunlarını da aktarınca, istiyor, arzu ediyor ki bunlara pozitif ayrımcılık tanınsın. Nasıl ki siz şimdi burada bunu gündem maddesi yapıyorsunuz, bir toplantı yapıyorsunuz, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı da kooperatif şeklindeki yapılanmayı kendine bir gündem konusu yapıyor. Ha, ilgili bakanlık neresi? Gümrük Ticaret Bakanlığı. Bizimle koordineli çalışma arzularını ifade etti. Biz de “tamam” dedik. Önce bürokratik süreçler, uzman arkadaşlarımız bir çalışsın, sonra gelsin.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, geçen sene yine Komisyon toplantımıza özellikle Kooperatifçilik Genel Müdürlüğünü davet etmiştik, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından davet

yaptık, bir de Tarım Bakanlığında yine tarım kredi kooperatifleriyle ilgili olarak bir çalışma yaptık ve bu düzenlemenin hayata geçirilebilmesi adına bir yol haritası, bir ön adımı atmış olduk. Şimdi adımlar ilerliyor. Bu organizasyonun devamını sizin iş birliğinizle bitmesini bekliyoruz. Yani geçen seneden beri takip ettiğimiz bir konu olduğunu bilirsiniz diye söylüyorum.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ama ben şunu söyleyeyim: Bakın ben onu gördüm. Biz burada çok açık konuşuyoruz. Yani siz kooperatifçilik alanında bir eylem planı yapıyorsunuz. Ben onu Fatma Hanım'a söyledim. Kooperatifçilik alanında eylem planı değil, siz hazırlık yaparsınız, getirirsiniz, tartışırız, eylem planını icraya koyacak olan yerde hazırlanır. Yani siz şimdi Devlet Planlama Teşkilatı değilsiniz. Gelin burada konuşun, tartışın, ne yapabiliriz, onun eylem planını yapalım. Yani siz bizim icra edemeyeceğimiz bir eylem orada tanımlamışsanız...

BAŞKAN – Yok, biz sıkıntıları ortaya koyduk. Bununla ilgili düzenleme yapılması hususunda...

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben gördüm. Hem resmî gönderdi hem bana verdi Fatma Hanım. Ben onu gördüm. Bunu kendisiyle de paylaştım. Belki de orada eylem planının yapılma yeri orası değil. Bunlar sorun değil bizim için. Ben öyle şeylere takılmam yani. Bunları oturup konuşacağız, inşallah, bu alandaki istekleri karşılarız.

Uzmanlar son derece önemlidir. Bakın, Türkiye'nin geleceğinde kamu kurum ve kuruluşları hep bu uzmanlardan oluşan kadrolar eliyle yürütülmesi lazım. Uzmanlar gerçekten çok deneyimli, böyle becerikli tipler. Hep de yüksek puanlarla giriyorlar. Biz şimdi gene alıyoruz, aşağı yukarı 1.500 kişi alıyoruz, hepsi uzman değil. Muayene memurları var, muhafaza var ama tamamı 1.500 kişi. Herhâlde bitmiştir şimdi mülakatları bilemiyorum.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Aldığınız 1.500 kişinin belli bir kısmının kadın olması konusunda bir kota uygulayacak mısınız?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Yok. Puanlamaya göre alıyorsunuz.

BAŞKAN – Ama puanlamada kadınlarımız başarılı oluyor.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bakın, biz 1.500 kişi alacağız 26 bin kişi başvurmuş bu sene. Yani 26 bin kişi 70 puanın üzerinde. Biz bunu sıraladığımız zaman, bir mülakat prosedürü getirdik, 85'e geliyor. Taban puan 85 oluyor. Bu kadar yüksek yani.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – İşte kota uygulanmayınca Sayın Bakan, tartışma açısından demiyorum, kadınlar geliyor hiçbir zaman.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, aynı özellikleri, aynı puanı alan kişiler arasında kadına pozitif ayrımcılık yapılabilir mülakatlarda ya da diğer şeylerde.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Bir şey daha söyleyeyim, yine sizin konuşmanızda geçti: Kadın-erkek eşitliği, hakların eşitliği vardır. Yani haklar eşittir, fırsat

eşittir, aynı fırsatları vereceksiniz yani kadın-erkek eşitliği kavramı bana çok doğru gelmiyor. Ben hukukçu kimliğiyle söylüyorum. Ama haklarda eşitlik var, fırsatlarda eşitlik. Böyle bakmak lazım diye düşünüyorum. Bu da benim görüşüm.

Bir şey daha paylaşayım. Bakın 2011 yılı başlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda çok önemli değişiklikler yaptık. Yani doğum yapan kadınların izinleri, çalışmayan kadınların eşlerinin yurt dışına gitmesi veyahut da çalışan kadınların eşlerinin yurt dışına gitmesi hâlinde onların izin süreleri vesair. Emzirme süreleri, ücretli izin, onların hepsi bizim zamanımızda gerçekleşti. O zaman Personel Başkanlığından ben sorumluydum, bakıyordum. Çok büyük emek harcadık, onları hayata geçirdik. Yani önemli düzenlemeler yapılmış 657' de. Ha, yeterli mi? Değil ama daha iyi bir yere gelmişiz yani. Daha iyi bir yere gelmişiz yani. Daha iyiye gideceğiz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, teşekkür ediyoruz. Bu özellikle üst düzey Türkiye'deki özel sektördeki CEO, yani üst düzey yöneticileri bakımından dünyada 2'nci sırada yer almaktadır diyerek yüzümüzü güldüren durumun kamu alanında da gerçekleşmesini temenni ediyoruz. Tabii bunu gerçekleştirmenin en önemli kriterlerinden birisi bakanlıklar yani Meclisten tutun tüm kurumlara, yerel yönetimlere kadar gidebileceği tüm kurumlar.

Özellikle de üst düzeydeki, karar mekanizmalarındaki kadının yani kurumlardaki kadın varlığı yüzde 25, yüzde 30'lar, gelen bakanlıklarımızın verdiği oranlar, hatta bazı kurumlarda yüzde 51'ler seviyesinde olabilir ama karar alma mekanizmasındaki durumun yüz güldürücü bir orana gelmesi lazım. Bu oranlar da yüzde 10'lar seviyesinde gözüküyor. Bunun artması konusunda bir gayrete ihtiyaç var. Bununla ilgili de “Siyasi kararlılığımız devam ediyor.” diye bir cümle kullandınız, “Bu konuda kararlıyız.” dediniz.

Biz teşekkür ediyoruz ve bu türde atacağınız adımlar konusunda da size inanıyoruz ve takipçisi olacağımızı da belirtmek istiyorum. Bu senenin sonunda tekrar bakanlıklarımızın bu konularla ilgili adımlarını görmek üzere tekrar toplantıya davet edeceğiz.

Çok teşekkür ediyorum arkadaşlarıma da, Sayın Bakanım sizlere de.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANI HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben de çok teşekkür ediyorum. Başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Toplantımız bitmiştir.

Kapanma Saati: 16.15